

Klima- og miljødepartementet
Kopi: Kulturdepartementet

Deres ref: 19/3694

Svar på høring om endring av Forskrift om tilskudd til frivillige miljøorganisasjoner og allmennnyttige miljøstiftelser

Vi viser til forslag om endring av forskrift om tilskudd til miljøorganisasjoner som Klima- og miljødepartementet sendte på høring 6. juli med høringsfrist 1. september. Vi takker for muligheten til å komme med innspill.

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) er en sammenslutning av 100 barne- og ungdomsorganisasjoner med til sammen rundt 450.000 medlemskap. Organisasjonene er demokratiske og frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner, og representerer et stort mangfold av aktiviteter og verdier, herunder flere miljøorganisasjoner. To av disse mottar i dag støtte fra tilskuddsordningen: Miljøagentene og Natur og Ungdom.

Overordnede innspill

Vi viser til vårt brev til Klima- og miljødepartementet 21. august, hvor vi ga følgende innspill:

- Høringsforslaget bør trekkes
- Forskriften bør samordnes med regjeringens frivillighetspolitikk
- Høringsfristen er for kort

Vi står ved disse tilbakemeldingene, og vårt viktigste innspill er at arbeidet med forskriften bør begynne forfra i samråd med mottakerne av støtteordningene og med Kulturdepartementet, og at den nåværende forskriften las virke i ytterligere ett år. Det er fordi den foreslåtte forskriften er dårlig samordnet med andre tilskuddsordninger og med regjeringens frivillighetspolitikk, at flere av endringene er byråkratiserende for organisasjonene uten at det er godt begrunnet, og at forskriftsendringen gjennomføres uten tilstrekkelig mulighet for organisasjonene til å gi svar i høringsrunden.

Vi deler Frivillighet Norges oppfatning om at endringene departementet foreslår ikke er påkrevd av statsstøttereglene i EØS-avtalen og at ordningen på dette punktet bør samordnes med liknende tilskuddsordninger til frivillig sektor. Vi deler også oppfatningen om at frivillighetsregisteret burde vært vurdert som inngangskrav i ordningen.

Språket til de foreslåtte endringene gjør etter vårt syn regelverket for tilskuddsordningen mindre forståelig og tilgjengelig enn i dag. Det er særlig uheldig for barne- og ungdomsorganisasjoner med unge tillitsvalgte og ansatte som har relativt lite erfaring med å søke og rapportere på offentlige tilskuddsordninger. Vi oppfordrer departementet til å gjennomgå språket for å gjøre det enklere og klarere.

Innspill til den foreslåtte forskriften

På grunn av kort høringsfrist har vi ikke hatt anledning til å behandle alle detaljer i forskriften internt, men har noen korte tilbakemeldinger til de enkelte bestemmelsene i forslaget til forskrift:

§§ 1-2 om allmennyttig virksomhet og økonomisk aktivitet

Vi stiller oss bak Frivillighet Norges innspill om definisjonen av allmennyttig virksomhet og økonomisk aktivitet, og vi kan ikke se at departementets forslag er hensiktsmessig eller samordnet med liknende avgrensninger i andre regelverk.

§ 3 om demokratiske valg

Vi stiller oss spørrende til at departementet har formulert et eget inngangskrav knyttet til demokratisk styresett istedenfor å benytte den felles definisjonen av «Demokratisk organisasjon» i *Veileder: Forenkling av tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner* (kap. 5.2.4). Som hovedregel bør statlige tilskuddsordninger bruke de felles definisjonene fordi det gjør det enklere for organisasjonene på søke og rapportere på tilskudd.

§§ 6-7 om grunntilskudd og tilskudd til avtale aktiviteter

Vi mener det er uheldig at inntil 40 prosent av støtteordningen omgjøres fra driftsstøtte til prosjektstøtte. Prosjektstøtte er byråkratiserende og krever større ressurser til søking og rapportering for konkrete aktiviteter. Det legger også sterkere føringer på organisasjonenes arbeid, tvinger organisasjonene til å planlegge mer kortsiktig, i tråd med perioden for støtteordningen, og gjør dem mer sårbare for endringer i støtteordningen. Vi kan ikke se at dette grepet er i tråd med ambisjonen i regjeringens frivillighetsmelding om å vurdere om flere, ikke færre tilskudd skal ytes som driftsstøtte (Meld. St. 10 (2018-2019), kap. 6.5.1).

§ 8 om utmålingskriterier for grunntilskudd

Departementet foreslår å endre ordningen fra å i hovedsak vektlegge tellende medlemmer og lokallag til et større antall utmålingskriterier og en modell med faktorer fra 1 til 5. Vårt syn er at disse grepene gjør ordningen mindre gjennomsluktig, mindre forutsigbar og mer krevende å rapportere på for organisasjonene. Vi savner også en klar begrunnelse for at ikke tellende medlemmer og lokallag er tilstrekkelige utmålingskriterier for de medlemsbaserte organisasjonene, særlig fordi liknende kriterier benyttes i andre støtteordninger, for eksempel grunnstøtten til barne- og ungdomsorganisasjoner. Vi oppfordrer til at dette regelverket omgjøres til en poengbasert fordelingsnøkkel eller liknende, som er mer gjennomsluktig og forutsigbar.

Videre stiller vi oss spørrende til flere av de nye kriteriene, og mener flere av dem bør strykes fordi de ikke bidrar til formålet med ordningen, har uheldig virkninger på organisasjonene eller er ugjennomførbare. Vi har følgende kommentarer til hvert kriterium:

1. *Personalkostnader*: Det er uklart for oss hvordan personalforholdene i den enkelte organisasjon bidrar til å oppnå formålet med ordningen, og et slikt kriterium kan skape uheldige insentiver for organisasjonenes pengebruk og personalpolitikk. Kriteriet bør strykes.
2. *Antall medlemmer og innbetalt medlemsavgift*: Vi er usikre på om medlemsavgift er et hensiktsmessig tildelingskriterium. Det har i lang tid vært politisk ønsket at barne- og ungdomsorganisasjoner har lave medlemsavgifter av hensyn til sosial inkludering,

blant annet uttrykt i regjeringens fritidserklæring, som har som mål at alle barn og unge skal kunne delta i en organisert fritidsaktivitet. Å belønne organisasjoner for høye deltakeravgifter vil være i strid med dette målet. Dersom departementet ønsker å skille mellom betalende og ikke betalende medlemmer, kan man vurdere den felles definisjonen for «tellende medlem» i *Veileder: Forenkling av tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner* (kap. 5.2.2).

3. *Utført frivillig ulønnet deltakelse*: Vi mener det er svært byråkratiserende og sannsynligvis urealistisk for frivillige organisasjoner å telle antallet timer deres frivillige bidrar med ulønnet innsats. Det er svært problematisk, og vil innebære et stort administrativt merarbeid for organisasjonene og potensielt øke terskelen for frivillig innsats. Det vil også være svært vanskelig for den enkelte organisasjon å definere og avgrense hva som utgjør en «dugnadstime». Som et eksempel: hvordan skal organisasjonene telle timene på ungdommens klimastreiker, og hvilke organisasjoner skal «dra nytte av» disse timene i sine søknader? Kriteriet bør strykes.
4. *Lokallag pluss regional/fylkes og underorganisasjoner*: Det er uklart om et utslag av dette punktet er at organisasjoner som har omgjort sin struktur for fylkeslag i tråd med regionreformen vil få lavere uttelling for dette. For øvrig mener vi departementet bør vurdere å bruke den felles definisjonen for lokallag i *Veileder: Forenkling av tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner* (kap. 5.2.2).
5. *Mottatte pengegaver*: Ingen merknader.
6. *Egenkapital, bankinnskudd og soliditet*: Vi kan ikke se at dette kriteriet bidrar til ordningens formål, og kan ikke se det er hensiktsmessig fra et frivillighetspolitisk synspunkt å belønne organisasjoner for å opparbeide stor egenkapital eller høy soliditet. Kriteriet bør strykes.
7. *Ungdomsorganisasjoner*: Det er positivt at et ekstra tilskudd gis til barne- og ungdomsorganisasjoner ettersom disse typisk er kjennetegnet av begrensede økonomiske ressurser, høy utskiftning og unge ledere med kort erfaring. Vi ber imidlertid om at forståelsen av ungdomsorganisasjoner samordnes med den felles definisjonen i *Veileder: Forenkling av tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner* (kap. 5.2.1).

Vi oppfordrer departementet til å vurdere hvilke opplysninger de trenger å be organisasjonene om å legge ved hver enkelt søknad, og hvilke opplysninger de selv kan hente fra frivillighetsregisteret eller andre offentlige kilder, i tråd med prinsippet om at opplysninger skal leveres til offentlige myndigheter kun én gang.

§ 11 Finansieringsplan

Forslaget om at organisasjonene må «budsjettere» med verdien av ubetalt egeninnsats og ubetalt deltagelse fra eksterne er svært byråkratiserende og sannsynligvis urealistisk for organisasjonene å gjennomføre. Vi har heller aldri sett noe slikt krav i noen annen offentlig tilskuddsordning, og stiller oss spørrende til hvordan organisasjonens skal beregne og dokumentere dette. Kravet bør strykes.

§ 15 Om avkortning på grunn av annet tilskudd

Vi er overrasket over at departementet foreslår at tilskuddet i denne ordningen skal avkortes («bli hensyntatt» når søkeren har mottatt andre offentlige tilskudd de siste to årene. Vi

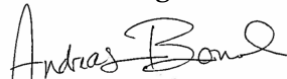
kjenner ikke til en liknende regel i noen annen ordning. Vi kan ikke se at det er saklig grunn til å avkorte tilskuddet på denne måten og mener heller ikke at det kan begrunnes ut fra formålet med ordningen. Dokumentasjonen det bes om er også byråkratiserende for organisasjonene og finnes allerede hos statlige aktører. Dersom hensikten er å unngå statlig dobbelfinansiering av prosjektstøtte, kan det sikres gjennom at dette uttrykkes eksplisitt i forskriften og etterprøves ved revisjon.

Avsluttende kommentar

Som nevnt innledningsvis mener vi departementet bør begynne forskriftsarbeidet på nytt i samråd med organisasjonene på feltet, og at en endret forskrift bør tre i kraft først til neste år. På grunn av kort høringsfrist har vi ikke hatt anledning til å ta stilling til alle detaljer i departementets forslag, og har i dette høringssvaret bare gitt tilbakemeldinger om forhold vi mener det er viktig at departementet tar med seg inn i det videre arbeidet.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Andreas Börud
Generalsekretær